

УДК 658. 589

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ХЛІБОЗАВОДУ У ПЕРІОД 1956-1977 рр.

Шакула В.М.

(Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»)

У статті досліджуються особливості діяльності хлібопекарні Переяслав-Хмельницького заводу продовольчих товарів, у період 1956-1977 рр. XX ст. Доведено, що вона в результаті успішної виробничої діяльності пройшла шлях від невеликого спеціалізованого хлібопекарського виробництва до окремого промислового підрозділу, а саме Переяслав-Хмельницького хлібозаводу в господарському комплексі міста.

Ключові слова: Переяслав-Хмельницький хлібозавод, хлібопекарня, хлібопекарська виробництво.

Актуальність заявленої проблематики полягає в тому, що історія становлення та розвитку Переяслав-Хмельницького хлібозаводу нерозривно пов'язана з розвитком хлібопекарського виробництва України. Проте, до цього часу вона не стала предметом спеціального дослідження. При попередньому ознайомленні з теоретичними та бібліографічними матеріалами із обраної теми, було встановлено, що в історії хлібопекарства Переяслащини відсутнє систематизоване, різнобічне і водночас структурно скомпоноване повне дослідження історії створення та діяльності Переяслав-Хмельницького хлібозаводу, який до сьогодні є провідним підприємством з виготовлення хлібобулочних виробів у вказаному регіоні. Починаючи з примітивної пекарні, яка діяла ще в 20-30 рр. XX ст., а потім була відновлена у 1943 р., підприємство розвинулося в потужний хлібозавод, який забезпечує потреби міста й району в хлібобулочних продуктах протягом багатьох років.

Новизна дослідження полягає в тому, що введений вперше в науковий обіг матеріал допомагає заповнити прогалини в системі наукових знань,

які висвітлюють історію Переяслава, діяльність підприємств міста та доповнюють історію вітчизняної хлібопекарської галузі 2-ї пол. XX ст.

Середина 50-х рр. XX століття ввійшла в історію розвитку вітчизняної промисловості як епоха будівництва нових підприємств. Період відбудови завершився і постала нагальна потреба не тільки забезпечити населення валовою продукцією, але й істотно збільшити обсяги виробничих потужностей для виробництва товарів першої необхідності. Такий процес вимагав нового обладнання, яке не могло функціонувати в старих нашивдку відбудованих або пристосованих приміщеннях. Тому в указаний період розпочинаються масштабні будівництва: прокладаються магістралі, виростають електростанції, зводяться нові підприємства [48].

Будівельні роботи зі спорудження нових корпусів Переяслав-Хмельницького заводу продовольчих товарів по вул. Солонці, у складі якого на той час перебував хлібопекарський цех, у 1956-1959 рр. проводило місцеве будівельне підприємство «БУ-2». Уже в 1957 р. були підключені теле-

фонні лінії для забезпечення постійного зв'язку з об'єктом, так як будували прискореними темпами [54]. Введення в експлуатацію приміщень нового заводу продоварів виконком Переяслав-Хмельницької міської ради запланував на 7 листопада 1959 р. [42; 11, арк. 56]. У хлібопекарському цеху відповідно до проекту було встановлено дві нові печі типу ФТЛ-2, які працювали на твердому (дрова, вугілля, торф) та дизельному (мазут, солярка) паливі.

Якість хліба в цей проміжний період погіршилася, оскільки робітникам потрібно було ще призвичаїтися до нового обладнання, відрегулювати хлібопекарський процес – так би мовити «набити руку» [8, арк.150]. Новий завод мав свою електростанцію (дизельну), яка могла забезпечувати роботу підприємства в аварійних умовах протягом кількох діб. Це було особливо важливо для безперервної роботи хлібопекарського цеху [25, арк. 12].

Уже в ході будівництва нового підприємства стало зрозумілим, що навіть його запланованої потужності не вистачить для забезпечення споживчого попиту населення міста й району. 27 березня 1959 р. виконком Переяслав-Хмельницької ради депутатів трудящих звернувся до виконкому Київської обласної ради депутатів трудящих з проханням «запланувати будівництво третьої печі на хлібозаводі». Як результат у 1960 р. було запущено ще дві хлібопекарські печі марки ФТЛ-2 потужністю 10 тонн на добу [10, арк. 124; 39]. Вони, до речі, використовувалися у виробничому процесі аж до 1985 р., коли був запущений у дію новий хлібозавод [50].

Піч ФТЛ-2 належала до групи тупикових печей середньої виробничої потужності з ланцюговим люльковим подом і каналним обігрівом. Вона призначалася для виготовлення хлібобулочних виробів широкого асортименту й складалася з топки, пекарної ка-

мери, ланцюгового конвеєра з трьома люльками й привідного механізму. Виробнича потужність печі ФТЛ-2 залежала від температурного режиму, маси й асортименту продукції, яка випікалася, кількості виробів у люльці, і складала від 7,1 до 15,3 т/добу [49].

У 50-80 рр. ХХ ст. на території України було введено в експлуатацію близько 80 новозбудованих потужних хлібопекарських підприємств [38, с. 26]. До їх числа увійшов хлібопекарський цех Переяслав-Хмельницького заводу продовольчих товарів, хоч він і не був самостійним підприємством. Разом з тим потужність цеху була достатньо високою, адже його продукція майже повністю забезпечувала потреби міста в хлібобулочних výroбах. У цеху поступово підвищувався рівень механізації, будувалися склади безтарного зберігання борошна, впроваджувалися нові техніка і технології.

Так, наприклад, у 50-х рр. ХХ ст. в Україні розпочався масовий випуск конвеєрних хлібопекарських печей (тунельні конвеєрні печі), тістоподільного і тістоформуєчого обладнання, агрегатів безперервного тістоприготування системи інженера О.М. Рабіновича, проф. М.Ф. Гатіліна та інших учених-новаторів, впровадження яких у величезній мірі сприяло створенню механізованих поточкових ліній хлібопекарського виробництва, на яких уже через 2-3 роки вироблялося 61% всієї хлібобулочної продукції країни. Нове обладнання виготовлялося науково-виробничим об'єднанням «Горелстемотехніка» та Київським заводом промислових автоматів. У процесі механізації виробничих процесів хлібопекарської промисловості велику роль зіграв також Український науково-дослідний і конструкторський інститут продовольчого машинобудування – УкрНДІпродмаш, заснований у 1960 р. [48].

Модернізація промислового обладнання хлібопекарні Переяслав-Хмельницького заводу продовольчих товарів була першочерговим завданням його керівництва, тому щороку виділялися значні суми для закупівлі новітніх агрегатів. Уже в 1961 р. в хлібобулочному цеху Переяслав-Хмельницького райхарчокомбінату було встановлено новий модернізований тісторозподільувач, а також налагоджено процес змащування форм олією без застосування полотна, так як його частинки потрапляли до тістових заготовок, а це викликало нарікання споживачів [60].

Тісторозподільувач призначався для ділення тіста на заготовки рівної маси. Його перевага над попередньою моделлю полягає в тому, що новий механізм міг регулювати вагу виробу – від декількох грамів до кількох кілограмів. Автоматичне налаштування допомагало підвищити ефективність праці та якість продукції. Для покращення якості борошна в цеху у вказаний період функціонували борошнопросіювачі «Піонер», тістомісители марки «Стандарт» та формовочні машини ХТО [65, с.71-72].

У зв'язку із введенням в експлуатацію нового промислового хлібопекарського обладнання особливу увагу керівництва Переяслав-Хмельницького заводу продовольчих товарів знову привернуло покращення умов праці та техніка безпеки праці на підприємстві. Відповідальним за дотримання техніки безпеки праці у хлібопекарському цеху наказом № 48 від 30 липня 1960 р. був призначений його начальник С.Т. Логунов, а громадським інспектором М.І. Верівський [19, арк. 29-30]. Адміністрація закладу спланувала періодичні заняття з метою запобігання нещасних випадків на виробництві і приймала цей процес на особливому контролі.

За весь час існування підприємс-

тва його адміністрація постійно велику увагу приділяла питанню впровадження нових технологій у виробничий процес. Так, наприклад, технолог Гресь Надія Іванівна пригадує, як керівництво з метою обміну досвідом направило її разом з групою працівників на хлібозавод у с. Домантово Черкаської області. Після цього пройшла часткова реконструкція обладнання: над «Піонерами» надбудували бункери для безперервної подачі борошна, з яких воно надходило до двох борошнопросіювачів, а для доставки хлібобулочних виробів в експедицію придбали та встановили транспортер [40]. На кінець 1968 р. майже всі виробничі процеси було механізовано (68%), ручна праця використовувалася стовідсотково тільки під час формування заготовок із тіста [57; 52].

Не зважаючи на інтенсивний розвиток підприємства, усі здійснені заходи не давали можливості в повній мірі забезпечити потреби міста й району. Тому в 1961 р. виконком Переяслав-Хмельницької міської ради депутатів трудящих вкотре звернувся в обласну планову комісію з проханням «передбачити на найближчі роки будівництво в місті великого хлібозаводу з широким асортиментом хлібобулочних виробів» [14, арк. 547; 51]. Директор райхарчопромкомбінату І.М. Чередніченко у своєму виступі з цього приводу наголошував: «У зв'язку з ростом населення міста постає питання, щоб ще побудувати одну піч, але в майбутньому і ця піч не задовольнить потреб населення, а тому є потреба в будівництві нового хлібозаводу» [30, арк. 39].

У цей період посилюється робота, спрямована на підвищення якості хліба, оскільки в окремих випадках бракована продукція складала 31% від загальної кількості виробів. Бракованими вважалися вироби з недостатньою вагою, непропечені, ті, що не ві-

дповідали нормам пористості та кислотності. Серед причин браку продукції: неправильна валка борошна (змішування житнього та пшеничного в певній пропорції), антисанітарія в приміщеннях пекарні [2; 36].

Державна інспекція з якості товарів, завданням якої було виявлення та розв'язання проблем випуску бракованого хліба, вказала на такі недоліки: недотримання температурного режиму, режиму випічки, порушення режиму розстойки та перестойки, недотримання кислотного режиму тістоуведення, недостатній контроль за приготуванням рідких дріжджів, не чітко розроблені технологічні вказівки [29]. Працівники, які допускали випічку бракованого хліба, каралися штрафами, адміністративними стягненнями (виговори, постановки на вид, попередження, переведення на нижчу посаду, звільнення), відшкодовували збитки із власної заробітної плати. Підприємство неякісний хліб реалізовувало за дешевою ціною у 5-8 коп. підсобним господарствам для відгодівлі худоби або повторно переробляло [21; арк. 20; 34].

Щоп'ятниці запроваджуються санітарні години з 17.00 до 18.00, у посадові обов'язки майстрів вводиться пункт про прибирання приміщення в кінці кожної зміни до передачі цеху від бригади до бригади [37]. Адміністрація придбала тістоділитель для формового хліба, сита для проціджування солі під час профілактики солерозтворювача, четверо настільних ваг для контролю ваги хлібобулочних виробів. Інформацію про браковану продукцію почали заносити до бракеражного журналу окремо в цеху, лабораторії та експедиції [22; 17; 18].

За випуск неякісного хліба керівництво повинно було звітуватися напряму перед Державною інспекцією з якості товарів при Міністерстві торгівлі УРСР [20]. Експедитори не мали права приймати хліб без бракеражу,

повинні були дотримуватися всіх вимог діючих стандартів. Також була розроблена фінансова схема преміювання працівників за недопущення виходу браку в торгівельну мережу [21].

Окрім того, починаючи з березня 1966 р., усі заявки на випічку хліба наступною зміною до 16.00 теж повинна була збирати та обробляти експедиція. План передавали в цех, відповідно до замовленої кількості проводився випуск продукції [35]. На складах пекарні вибірково перевіряли якість наявного борошна та іншої сировини, а працівники лабораторії зобов'язані були не допускати неякісні продукти в цех. Відповідальність за якість сировини та хлібобулочних виробів покладалася на технічного керівника та чергового інженера-технолога [21].

17 січня 1964 р. започатковано день якості продукції. Вирішено проводити такі заходи щоп'ятниці [23]. Комплексна перевірка, проведена в 1964 р. показала, що у хлібобулочному цеху великі проблеми із санітарією та виробничою дисципліною, тому працівників зобов'язали зробити генеральне прибирання, пофарбувати обладнання [24]. Комплекс таких заходів приніс свої плоди – уже в грудні 1964 р. окремі бригади почали виконувати план на 115-120% [41], а загальний показник продуктивності по пекарні за I-й квартал 1965 р. склав 103%. Хлібопекарський цех посів 2-ге місце у соціалістичному змаганні серед підрозділів райхарчокомбінату, працівники були нагороджені преміями та подяками, перехідним цеховим вимпелом [32].

У 1966 р. хлібобулочний цех виготовив 12 000 тон хлібобулочних виробів, а на початок січня 1967 р. уже випускав більш як 20 т хліба та близько 3 т булочних виробів на добу [44]. У цей період бригадами керували майстри, які мали великий досвід роботи, досконало володіли різними спеціальностями – від укладальника

до пекаря: Завалишева Марія Мефодіївна, Погасій Галина Степанівна, Ніцкевич Валентина Григорівна, Петруня Марія Мефодіївна [56; 64].

Міське споживче товариство тримало на постійному контролі роботу хлібобулочного цеху. Директор комбінату продовольчих товарів І.М. Чередніченко періодично звітувався на нарадах про якість та асортимент продукції, що випускалася хлібобулочним цехом. Розроблялися заходи, які сприяли розширенню асортименту, посиленню контролю якості та покращенню стану торгівлі хлібобулочними виробами [58; 6, арк. 148].

Перевиконання плану випуску продукції стало звичним явищем. Щодня пекарня випікала на 2-3 т хлібобулочних виробів більше від загального плану. До такого перевиконання спонукало змагання між бригадами цеху за звання кращої бригади. У квітні 1970 р. трудовий колектив хлібобулочного цеху став переможцем змагання серед підрозділів комбінату продовольчих товарів, виготовивши понад 48 тон продукції за І-й квартал поточного року [63]. Імена семи працівників хлібобулочного цеху були занесені на Дошку пошани підприємства [45].

Велику увагу керівництво підприємства звертало також на протипожежну безпеку. На території пекарні були відведені спеціальні місця для паління, обладнані ящиками з піском для гасіння пожежі та збирання недопалків, створені спеціальні водойми для гасіння шлаку з печей, усі столи з електроприладами були обшиті залізом або азбестовими плитами. У квітні 1964 р. вийшов наказ, в якому було чітко зазначено, що паління дозволено лише в спеціально відведених та обладнаних місцях [31].

У середині 60-х рр. посилювалися заходи, спрямовані на боротьбу з розкраданням державних цінностей. Для попередження випадків вивозу за те-

риторію підприємства продуктів та готових виробів працівникам заборонено приходити на роботу з великими господарськими сумками [33].

Наступний масштабний крок у модернізації виробничого обладнання відбувся наприкінці 60-х рр. ХХ ст. Зокрема, хлібопекарські печі були переведені на рідке паливо. Робітники-раціоналізатори самотужки удосконалювали хлібопекарське обладнання, виходячи із власного досвіду роботи та нагальних виробничих потреб. Наприклад, металеві тумби для вибивання хліба, які постійно псували пекарні форми, переобладнали на полицю, обтягнуту гумою та мішковиною. Економія склала 3 тис. крб. за рік [35].

З метою модернізації та технічного прогресу на комбінаті, виконання заходів щодо оновлення техніки й автоматизації виробничих процесів, вдосконалення діючого обладнання, розробки нових технологій виробництва, покращення умов праці та техніки безпеки у 1964 р. на підприємстві створили підрозділ Всесоюзного товариства винахідників та раціоналізаторів на чолі з технічним керівником комбінату Г.А. Циганком [28]. Для забезпечення безперебійного функціонування пекарні в грудні 1967 р. виконкомом Переяслав-Хмельницької міської ради було прийнято рішення збільшити запаси сировини для забезпечення роботи хлібобулочного цеху на складах райхарчокомбінату [15].

У зв'язку з інтенсивними темпами модернізації промислового хлібопекарського обладнання та автоматизації процесів виробництва, у 1969 р. у м. Києві був створений Інститут підвищення кваліфікації та перепідготовки керівних працівників і спеціалістів харчової та переробної промисловості, який нині є складовою Національного університету харчових технологій. Такий крок був зумовлений необхідністю проводити періодичне навчання пра-

цівників хлібопекарських підприємств, знайомити їх з новим обладнанням, оскільки його обслуговування вимагало висококваліфікованих спеціалістів.

У 1970 р. адміністрація комбінату продовольчих товарів запланувала реконструкцію хлібобулочного цеху на I-й квартал 1971 р. Метою реконструкції цеху було збільшення випуску валової продукції на 20% за рахунок пуску двох додаткових хлібних ліній, завершення випробувальних робіт нового технологічного устаткування в щойно створеному кондитерському цеху з виготовлення бубликів та пряників [1].

Для приготування кондитерського тіста було придбано тістомісильну машину ГГМ-63М: ємність корита 200 л з сорочкою, продуктивність 570 кг/год, з електроприводом – 2,2 кВт; в комплекті – дозуюча багатокомпонентна станція «Контур», призначену для автоматичного дозування рідких компонентів у процесі приготування тіста, питома потужність якої 0,5 кВт. Для формовки тіста придбана машина для формування пряників А2-ШФЗ з відсадкою на лист шириною 600 мм: продуктивність 800 кг/год, споживана потужність 1,33 кВт; комплекс для пряників з начинкою: продуктивність 170-250 кг/год, потужність – 4,2 кВт, відсадка на лист шириною 600 мм. Для випічки пряників використовувалася піч тунельного типу БН-25: продуктивність 8 т/добу, питома потужність 12 кВт; для тиражування пряників – машина А2-ТК2-Л: продуктивність 800 кг/год, потужність яких 0,5 кВт; для охолодження – сітчасті транспортери [48, с. 194-196].

Старе приміщення не могло вмістити усі нові машини та агрегати. У зв'язку з тим, що приміщення хлібопекарського цеху мало малі розміри і не відповідало технологічним вимогам, виконком Переяслав-Хмельницької міської ради прийняв рішення про його перебудову. Для реалізації задумів бу-

ло розроблено графік будівельних робіт, який передбачав здачу об'єкта в дію 1 грудня 1970 р. [16]. На початку 1971 р. у хлібобулочному цеху було встановлено експериментальний тістодільитель, оновлено половину всього технологічного устаткування [47].

Керівництво промкомбінату дбало про благоустрій міста, про належний вигляд як території підприємства, так і прилеглих вулиць. Так, на сесії виконкому Переяслав-Хмельницької ради депутатів трудящих 29 вересня 1972 р. директор І.М. Чередніченко відвітував про посадку дерев, систематичне вивезення сміття, прибирання закріплених територій і просив допомоги у завершенні асфальтування подвір'я власне самого підприємства [4].

Заслуговує на увагу той факт, що адміністрація підприємства завжди дбала про заохочення передовиків виробництва. На комбінаті традиційним було нагородження кращих працівників грамотами, значками «Ударник комуністичної праці», грошовими преміями. Результати праці висвітлювалися на дошці показників, на честь кращих робітників вивішувався вимпел на подвір'ї комбінату [13, арк. 4-5]. У вересні 1976 р. медаллю ветеран праці з ініціативи міської ради була нагороджена Павлик Федора Андріївна – колишній тістоміс хлібобулочного цеху [12, арк. 221-222]. У грудні цього ж року орденом «Червоного прапора» відзначений кочегар Дубошей Федір Павлович, орденом «Знак пошани» – Олексенко Марія Титівна, орденом «Трудової слави III-го ступеня» Петруня Марія Мефодіївна [7, арк. 205].

Під час підведення підсумків виконання планів та соціалістичних зобов'язань у 1975 р. міська адміністрація відзначила, що комбінат продтоварів в цілому виконав план по випуску валової продукції за 10 місяців на 104,4%, але виконання плану по хлібобулочних виробках становить 97,5%.

Причина – відсутність достатньої кількості автотранспорту для відправки готових виробів у торгівельну мережу міста й району [13, арк. 4-5]. Вирішення цього питання призвело до того, що на кінець року комбінат продтоварів виконав план на 107,3% [3].

Поряд із досягненнями завжди існували й проблеми, створені як об'єктивними, так і суб'єктивними причинами. У зв'язку з комплексним аналізом роботи по підвищенню ефективності використання основних виробничих фондів, у серпні 1976 р. виконком Переяслав-Хмельницької міської ради вказав на такі проблеми хлібобулочного цеху: незадовільний технічний і санітарний стан обладнання, не прочищені комунікації борошна, незадовільна герметизація шнеків, що приводить до розпилу борошна, забита каналізація, незадовільний стан технологічного обладнання – і зобов'язав керівництво зробити ремонт у приміщенні та ліквідувати недоліки до 10 жовтня поточного року [9, арк. 138-139].

Адміністрація не впоралася із поставленими завданнями вчасно, тому на наступному засіданні 27 жовтня 1976 р. депутати міськради поставили на вид директору комбінату і взяли на контроль виправлення недоліків у роботі до 1.01.1977 р. [5, арк. 171]. У ході ремонтних робіт, які значно активізувалися після втручання міськвиконкому, було також введено в дію нову артезіанську свердловину для подачі води у цехи комбінату [7, арк. 205].

У 1976 р. керівництво підприємства взяло на контроль умови праці жінок, особливо вагітних та з малолітніми дітьми, адже у цехах трудилося 134 жінки – більша половина робітників. Неповнолітнім та вагітним жінкам було заборонено працювати в нічну зміну. Також заборонено використовувати працю жінок на трудомістких посадах. Але разом з тим повністю відмовитися від жіночої праці у хлібо-

пекарському цеху не вдалося, жінки як і раніше пересували заповнені тістом діжі вагою близько 300 кг. Для покращення умов праці жінок у хлібопекарському цеху було вирішено обладнати кімнати гігієни для жінок та побутові кімнати з відповідним обладнанням [5].

Посилиться увага й до діяльності товариського суду, який призначався боротися з розкраданням матеріальних цінностей, підтримувати трудову дисципліну, правопорядок, слідкувати за дотриманням трудового законодавства. Так, у 1975-1976 рр. товариський суд розглянув 27 випадків дрібних крадіжок і зобов'язав винних відшкодувати завдані підприємству матеріальні збитки [13, арк. 4].

Початок 1977 р. колектив пекарні зустрів новими зобов'язаннями: підвищити ефективність праці та якість продукції, освоїти два нові види булочних виробів, економити електроенергію, паливо, лотки, хлібні форми та сировину для виготовлення хлібобулочних виробів [46; 43]. З метою покращення умов праці та виконання робіт по благоустрою території 16 квітня було проведено суботник. Тільки за цей день випустили 30 т хлібобулочних виробів [62].

Найкращою бригадою було визнано колектив, який очолювала Галина Родіонівна Галицька [39], її портрет був занесений на районну Дошку пошани [55]. Загалом протягом останніх 10 років хлібобулочний цех стабільно перевиконував державні плани випуску продукції на 4-10%. Уже щодоби випускалося 35-38 т хліба, в основному, так звані «кирпичики», але міську владу такі показники вже не влаштовували, оскільки був відсутній ріст ефективності праці [59; 53; 52].

У 1977 р. відбулася важлива подія – хлібобулочний цех був реорганізований у самостійне підприємство – Переяслав-Хмельницький хлібозавод.

На практиці реорганізація полягала в тому, що приміщення хлібопекарського цеху було просто відгороджене від загальної території заводу продтоварів [52]. Тоді ж новостворене підприємство перейшло під управління Київського об'єднання хлібопекарської промисловості. Модернізацію промислового хлібопекарського обладнання, яке використовувалося в той період, спеціально не проводили.

Таким чином, у період 1956-1977 рр. Переяслав-Хмельницька хлібопекарня успішно виконувала свої виробничі функції. Вона забезпечувала хлібопекарськими виробами місто та навколишні села. Важливе значення для споживачів мав досить великий асортимент продукції, що включав в себе не лише стандартні хлібопекарські ви-

роби, але й значний асортимент різноманітної кондитерської продукції. Керівництво пекарні приділяло увагу як покращенню хлібопекарського промислового обладнання так і поліпшенню умов праці пекарів. Особливо це стосувалося жінок, в тому числі неповнолітніх і вагітних. Врешті успішна робота хлібопекарського цеху призвела до його трансформації в окрему виробничу потужність – міський хлібозавод. Отже, хлібопекарня Переяслав-Хмельницького заводу продовольчих товарів, в результаті успішної виробничої діяльності пройшла шлях від невеликого спеціалізованого хлібопекарського виробництва до окремого промислового підрозділу в господарському комплексі міста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол №1 засідання першої сесії Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих (13-го скликання) від 19 червня 1971 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 325. – Арк. 24.
2. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. – Протокол п'ятої сесії Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих Київської області УРСР (8-го скликання) від 27 грудня 1961 р. – Ф.1. Оп. 1, Спр. 142. – Арк. 37-39.
3. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол засідання сьомої чергової сесії Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих п'ятнадцятого скликання від 20 лютого 1976 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 426. – Арк. 3.
4. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол засідання дев'ятої сесії Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих XIII скликання від 29 вересня 1972 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 345. – Арк. 47.
5. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол засідання одинадцятої чергової сесії Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих п'ятнадцятого скликання від 27 жовтня 1976 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 436. – Арк. 153-193.
6. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол засідання дванадцятої сесії Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих (дванадцятого скликання) від 17 грудня 1970 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 289. – Арк. 147-148.
7. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол засідання дванадцятої чергової сесії Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих п'ятнадцятого скликання від 10 грудня 1976 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 436. – Арк. 194-212.
8. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. – Протокол

№6 засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих Київської області УРСР від 30 березня 1961 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 145. – Арк. 149-151.

9. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол №15 засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих від 9 серпня 1976 р. – Ф.1. Оп.1. Т.3. Спр. 435. – Арк. 137-139.

10. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. – Протокол №7 засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих, Київської області, УРСР від 27 березня 1959 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 116. – Арк. 123-125.

11. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. – Протокол 17-ї сесії Переяслав-Хмельницької міської ради депутатів трудящих Київської області (5-го скликання) від 28 вересня 1956 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 92. – Арк. 56-57.

12. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол №18 засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих від 13 вересня 1976 р. – Ф.1. Оп.1. Т. 3. Спр. 435. – Арк. 205-222.

13. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол №21 засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих від 17 листопада 1975 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 409. – Арк. 3-5.

14. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. – Протокол №25 засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих Київської області УРСР від 25 листопада 1961 р. – Ф.1. Оп.1. Спр. 145. – Арк. 546-547.

15. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих Київської області УРСР. – Ф. 1. Оп. 1, Спр. 174. – Арк. 262.

16. Архівний відділ виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради. Протокол засідання виконкому Переяслав-Хмельницької міської Ради депутатів трудящих Київської області УРСР. – Ф.1. Оп.1. Спр. 216. – Арк. 97-98.

17. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райхарчокомбінату за 1961-1962 роки. – Наказ № 6 от 19 січня 1962 р. – Арк. 59.

18. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райхарчокомбінату за 1961-1962 роки. – Наказ № 11 от 02 лютого 1962 р.

19. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1960 год. – Приказ № 48 от 30 июля 1960 г. – Арк. 29-31.

20. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Письмо Государственной инспекции по качеству товаров при Министерстве торговли УССР от 30 января 1962 р.

21. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1961-1962 годы. – Приказ № 47/а от 12 сентября 1961 г.

22. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1961-1962 годы. – Приказ № 80 от 23 ноября 1961 г.

23. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 09 от 19 января 1964 г.

24. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 10 от 20 января 1964 г. – Арк. 6.

25. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 19 от 30 января 1964 г. – Арк. 11-13.

26. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 28 от 22 февраля 1964 г.

27. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 31 от 27 февраля 1964 г. – Арк. 19-20.
28. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 31/а от 28 февраля 1964 г.
29. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 92/а от 17 июня 1964 г.
30. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ № 131 от 04 сентября 1964 г. – Арк. 19-20.
31. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1964 год. – Приказ от 30 апреля 1964 г.
32. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1965 год. – Приказ № 65 от 12 апреля 1965 г.
33. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1965 год. – Приказ № 85 от 10 июня 1965 г.
34. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1965 год. – Приказ № 99 от 15 июля 1965 г.
35. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1965-1966 годы. Книга 1. – Приказ № 23 от 14 марта 1966 г.
36. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1967 год. Книга 4. – Приказ № 132 от 22 августа 1967 г.
37. Архів Переяслав-Хмельницького заводу продтоварів. Прикази по райпищекомбінату за 1967 год. Книга 4. – Приказ № 137 от 31 августа 1967 г.
38. Бондаренко В. Сучасне обладнання хлібопекарської галузі: [Технічне оновлення хлібопекарського виробництва] // Харчова і переробна промисловість. – 2005. – № 1. – С. 26-27.
39. Клименко В. Райхарчокомбінат // Зоря комунізму. – 12.01.1960. – № 5 (1878).
40. Коли засинає місто // Комуністична праця. – 16.01.1968. – № 7(2972).
41. Крамаренко О. Хліб // Комуністична праця. – 30.05.1964. – № 63 (182).
42. Куделя М. Цього не можна замовчувати // Зоря комунізму. – 26.03.1958. – № 36 (1645).
43. Марченко К. Резерв ефективності // Комуністична праця. – 19.02.1977. – № 29 (9418).
44. Назаренко М. Заступив на вахту трудову // Комуністична праця. – 01.01.1967. – № 1 (2812).
45. Назаренко М. Передовики виробництва // Комуністична праця. – 12.11.1970. – № 134 (8404).
46. Ніцкевич В. Вийдемо на нові рубежі // Комуністична праця. – 1.01.1977. – № 1 (9390).
47. Нові види продукції // Комуністична праця. 16.10.1971. – № 123 (8547).
48. Огляд розвитку хлібопекарської промисловості України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://baker-group.net/technology-and-recipes/technology-of-bread-and-bakery-products/964-2015-09-29-20-08-53.html>
49. Печи ФТЛ-2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvhlib.com.ua/ua/about/history>.
50. ПМА. Записано 24.02.2016 р. від Гресь Надії Іванівни, 1940 р.н., мешканки м. Переяслава-Хмельницького.
51. ПМА. Записано 30.01.2016 р. від Гульпе Катерини Андріївни, 1942 р. н., мешканки м. Переяслава-Хмельницького.
52. ПМА. Записано 30.01.2016 р. від Ніцкевич Валентини Григорівни, 1937 р. н.,

мешканки м. Переяслава-Хмельницького.

53. Приходько А. Валентина Ніцкевич: «Я любила запах хліба, людей і роботу» // Комуністична праця. – 25.01.2008. – № 8.

54. Розовик О. Переяславщина: дати і події // Вісник Переяславщини. – 20.04.2012. – № 32.

55. Рубан Н. Запах хліба // Комуністична праця. – 22.06.1977. – № 97 (9486).

56. Савенко П., Астахова В. Наші посланці // Комуністична праця. – 15.03.1969. – № 32 (3148).

57. Свищ В. Напружений ритм // Комуністична праця. – 28.11.1968. – № 140 (3104).

58. Святенко П. Якість і асортимент // Комуністична праця. – 09.12.1969. – № 143 (3259).

59. Успіх – ударна праця // Комуністична праця. – 11.07.1977. – № 111 (9500).

60. Хліб із начинкою // Зоря комунізму. – 12.01.1961. – № 6 (2033).

61. Чередніченко І.М. Для нашого спільного стола // Комуністична праця. – 17.10.1970 – № 123 (8391).

62. Чередніченко І.М. Ініціативу підтримано // Комуністична праця. – 05.03.1977. – №37 (9426).

63. Чередніченко І.М. Попереду – хлібобулочний цех // Комуністична праця. – 23.04.1970. – № 48 (8316).

64. Чередніченко І.М. Хліб і до хліба // Комуністична праця. – 17.10.1972. – № 124 (8702).

65. Шакула В.М. Хлібопекарське промислове обладнання 60-80-х рр. XX ст. в експозиції Музею хліба НІЕЗ «Переяслав» // Питання історії науки і техніки. – 2015. – №3. – С. 70-74.

Shakula V.M. The features of activity of Pereyaslav-Khmelnyskiy Bread-baking Plant in the Period of 1956-1977. The article investigated the features of activity of bakery of the Pereyaslav-Khmelnyskiy plant of food stuffs in the period of 1956-1977 XX of century. It is proven that as a result of successful activity from the small specialized bread-baking production it passed its way to the separate industrial subdivision, namely, Pereyaslav-Khmelnysliy bread-baking plant in the economic complex of city.

Keywords: the Pereyaslav-Khmelnyskiy bread-baking plant, bakery, the production of bread.

Шакула В.М. Особенности деятельности Переяслав-Хмельницкого хлебопекарного завода в период 1956-1977 гг. В статье исследуются особенности деятельности хлебопекарни Переяслав-Хмельницкого завода продовольственных товаров в период 1956-1977 гг. XX в. Показано, что она в результате успешной производственной деятельности прошла путь от небольшого специализированного хлебопекарного производства отдельный промышленного подразделения, а именно, Переяслав-Хмельницкого хлебопекарного завода в хозяйственном комплексе города.

Ключевые слова: Переяслав-Хмельницкий хлебопекарный завод, хлебопекарня, хлебопекарное производство.